

kane (*Štúrovo*), Lučenci a v Rimavskej Sobote a policajného riaditeľstva v Košiciach (pokiaľ boli evakuovaní do Spišskej Novej Vsi, Prešova a Michaloviec).

Pri demarkačnej čiare bezpečnostnú a strážnu službu treba upraviť tak, aby stráženie novej hranice bolo vhodne doplnené a zapojené medzi hliadkami finančnej stráže. Súčasne sa treba postarať o bezchybné spojenie s najbližšími vojenskými veliteľstvami a posádkami, aby v prípade prekročenia demarkačnej čiary, či už teroristami, alebo oddielmi pravidelného maďarského vojska, mohla byť rýchlo vyžiadaná pomoc vojenskej správy.

Páni okresní náčelníci sa okrem toho vyzývajú, aby boli podľa možnosti v častejšom osobnom styku s obyvateľstvom pohraničných obcí (i mimo normálnych úradných dní), prevádzali miestne šetrenie o nedostatkoch a sťažnostiach, starali sa o rýchle a účinné odstránenie zistených závad a prekážok, či už komunikačných, zásobovacích, zdravotných atď., lebo už takýto častejší osobný styk pôsobí uspokojivo na občanov, keď sa presvedčia, že vlastní úradní činitelia preukazujú záujem pre ich situáciu a životné potreby. Predovšetkým nech je však venovaná takáto pozornosť obciam, ktoré novou demarkačnou čiarou sú dočasne pozbavené normálnych dopravných spojov a odbytových i nákupných možností. Obyvateľstvo treba povzbudzovať k trpezlivosti, lebo slovenská vláda učinila a učiní v hraniciach terajších technických i administratívnych možností všetko, aby obyvateľstvo v pohraničných obciach bolo po definitívnom ohraničení zaradené do normálneho behu hospodárskeho života. Vzhľadom však na pokročilé ročné obdobie, nie je technicky možné všetky prekážky a nedostatky v krátkej dobe odstrániť.

Pri príležitosti obsadenia obce Slanec maďarským vojskom dňa 19. 12. 1938 Krajský úrad zistil, že správy o tomto vážnom incidente boli podávané jednak oneskorene, jednak nepresne. Je nutné, aby v takýchto prípadoch prednostovia úradov spolu s vojenskými i četníckymi veliteľmi neodkladne a na mieste samom zistili čo najpresnejšie všetky okolnosti a nepodávali správy, čerpané z výpovedí jednotlivcov, alebo dokonca odpočúvané medzi obyvateľstvom. Náležite vyšetrené a overené správy treba však podať bezodkladne (telefonicky) a tieto majú byť spracované sice stručne, ale výstižne.

Krajský prezident, v. z.
nečitateľný podpis, v. r.

SNA, ÚPV, kr. 1, č. 81318/38 prez.

24. december 1938, Bratislava.

Nariadenie Krajského úradu všetkým okresným náčelníkovi a policajnému riaditeľstvu v Bratislave a v Prešove, aby zabránili prechod maďarským vojakom cez demarkačnú čiaru a zakročili proti týmto prípadom.

V poslednom čase boli zistené prípady, že vojenské osoby maďarskej okupačnej armády so zbraňou prechádzajú cez demarkačnú čiaru a potulujú sa na území Slovenskej krajiny až do hĺbky dvoch kilometrov, kde sa dávajú hostiť od tunajších občanov maďarskej národnosti. Pritom v pohraničných oblastiach dochádza k rôznym neprístojniam a k znepokojovaniu ostatného obyvateľstva.

Podriadeným bezpečnostným orgánom sa preto ukladá, aby stráženiu na demarkačnej čiare venovali zvýšenú pozornosť a ostražitosť. Vojenské osoby maďarskej okupačnej armády, ktoré by neoprávnene prekročili demarkačnú čiaru, nech sú bezpodmienečne zadržané a eskortované na najbližšie vojenské veliteľstvo.

Krajinský prezident, v. z.
nečitateľný podpis, v. r.

SNA, MV, kr. 3, D/IV/C, č. 3846

189

26. decembra 1938, Praha.

Záznam R. Fliedera, vyslanca, pre MZV o výsledkoch rokovaní česko-slovenskej a maďarskej delegácie v Budapešti o kolonistoch.

Podle zprávy vyslanectví v Budapešti ze dne 22. 12. 1938 bylo dne 14. a 15. t. m. jednáno o otázce československých kolonistů na území odstoupeném Maďarsku.

Česko-slovenská delegace žádala, aby Maďarsko převzalo z území slovenského 8 000 Maďarů. Číslo to bylo zvoleno proto, poněvadž odpovídá přibližně počtu našich kolonistů, kterých jest 2 007 rodin. Dr. Sebestyén za maďarskou delegaci učinil toto prohlášení:

Maďarská vláda jest v zásadě ochotná převzít zpět určitý počet Maďarů ze slovenského území, čini to však závislým od těchto předpokladů:

a) Nepřipouští junktim mezi řešením otázky kolonistů a zpětvzetím Maďarů. Obě otázky musí být řešeny samostatně.

d) Maďarská vláda by převzala určitý počet Maďarů, naprosto nemohla by se však vázati, že vezme spět počet odpovídající zcela přesne počtu vypovězených kolonistů. Jednalo by se tu tudíž o jakési převzetí symbolické a ne tedy o jakousi výměnu obyvatelstva.

e) Maďarská vláda převzala by jen takové Maďari z území slovenského, kteří se tam nastěhovali po 28. říjnu 1918, ne tedy t. zv. praobyvatele, ježto by to podřa názoru maďarské delegace znamenalo novou změnu etnografického charakteru tohoto území. Ohledne počtu 8 000 prohlásila maďarská delegace, že navrhovaným převzetím 8 000 Maďarů by byl znovu měněn etnografický ráz Horní země a že nikdy s převzetím tak velkého počtu Maďarů nepočítala. Maďarská delegace musí proto vyžádati si stanovisko své vlády.

Pokud jde o náhradu škody nebo škod vzniklých kolonistům, maďarská delegace oznámila, že uznává a zavazuje se k náhradě za odcizený majetek nebo zničený majetek movitý, ohledně náhrady za majetek nemovitý může však prohlásiti jen zásadní ochotu o této věci jednati, aniž by se předem mohla vázati, že uznává svůj závazek k náhradě.

Tohoto jednání zúčastnili se i zástupci našeho t. j. českého ministerstva zemědělství jako znalci otázek pozemkové reformy.

Flieder, v. r.